

Korupce nebo nevědomost: obce a firmy zbytečně platí za likvidaci elektroodpadu, která je zdarma

Řada českých obcí dobrovolně platí za likvidaci elektroodpadu, která je bezplatná. Na trhu se objevují firmy, které upřednostňují zpeněžení druhotných surovin získaných z elektroodpadu namísto ekologické likvidace nebezpečných látek.

PRAHA, 5. prosince 2011 – Podle zjištění kolektivního systému **Ekolamp** celá řada obcí a firem zbytečně platí za likvidaci elektroodpadu. „Nevyužívají bezplatný systém zpětného odběru elektroodpadu a platí nesmyslné částky za likvidaci firmám, které fungují mimo režim zpětného odběru, obvykle odpadovým společností. Přitom stejné a mnohdy kvalitnější služby mohou získávat zdarma,“ shmuje **Radoslav Chmela**, zástupce společnosti Ekolamp, která se zaměřuje na zpětný odběr vysloužilých světelných zdrojů a průmyslových svítidel. Například u zářivek tyto platby převyšují deset korun za jeden odebraný kus.

Jde o neznalost nebo korupci

Podle zástupců kolektivních systémů může být důvodem takového neekonomického jednání pouze **neznalost anebo korupce**. „Dobrovolné platby za odevzdání elektrozařízení jsou těžko pochopitelné. Lze je vysvětlit pouze naprostou neinformovaností nebo korupčním jednáním, kdy obec či firma získává za placený odběr vysloužilých elektrozařízení nějaké jiné skryté výhody,“ vysvětluje Radoslav Chmela.

Ekologická likvidace je velmi nákladná a není ji možné hradit pouze z prodeje získaných druhotných surovin: „Přesto kolektivní systémy nabízí své služby zdarma (na rozdíl od odpadových firem) a obvykle ještě přidávají různé výhody pro partnery, kteří se na sběru podílejí. To je možné ale jen díky příspěvkům výrobců, které jsou promítnuty do prodejní ceny elektrospotřebičů. Bez nich by ekologická likvidace nebezpečných látek byla zcela nemožná,“ vysvětluje obchodní model kolektivních systémů **Alexandr Hanousek**, jednatel společnosti Ekolamp.

RYCHLÁ FAKTA:

- Průměrný Čech odevzdá k recyklaci zhruba **6 kilogramů elektroodpadu ročně**.
- Ještě před šesti lety většina nepoužívaných elektrických spotřebičů **skončila na skládkách**.
- Z recyklace světelných zdrojů a svítidel se stalo důležité odvětví, které **ročně ekologicky zlikviduje na 1000 tun elektroodpadu**, přičemž až **96 procent materiálu se vrátí zpět do výroby**.

„Dumpingová“ recyklace je na úkor životního prostředí.

Společnost Ekolamp varuje nejen před zbytečnými platbami za recyklaci, ale i před **možným znečištěním životního prostředí**. Vysloužilé zářivky nebo výbojky totiž obsahují potenciálně **nebezpečnou rtuť**, kterou je třeba odborně odstranit, což je velmi nákladná služba. „Například u světelných zdrojů tvoří téměř 50 procent z celkových čistých nákladů potřebných na svoz, třídění a zpracování,“ dodává Radoslav Chmela.

Na poli zpětného odběru však působí i firmy, jejichž strategií není ekologická likvidace co největšího množství vysloužilých elektrozařízení. Dokládá to tvrzení jednoho z tuzemských kolektivních systémů, že je možné zajistit kompletní servis spojený se sběrem a recyklací jednoho světelného zdroje za 1,90 Kč. „Jen **samotné zpracování jednoho světelného zdroje** se ale pohybuje okolo dvou korun. Řádný kolektivní systém však musí kromě zpracování plnit i další úkoly, které mu ukládá zákon a které na něj delegovali výrobci elektrozařízení,“ vysvětluje Radoslav Chmela.

Kolektivní správci musí budovat a **provozovat rozsáhlou sběrnou síť** v obcích a dalších stovkách sběrných míst u obchodních partnerů. Kromě toho jsou povinni **zajistit osvětu o zpětném odběru**. „Tyto služby včetně zpracování není možné poskytnout za necelé dvě koruny za kus. Lze pouze spekulovat, jak takový provozovatel oklešťuje ekologickou likvidaci elektroodpadu, aby mohl podezřele nízkou cenu nabízet. Likvidace za tak nízkou cenu prostě není za standardních podmínek možná,“ dodává Chmela.

Elektroodpad je potenciálně velmi nebezpečný

Kolektivní správci se domnívají, že nižších nákladů na likvidaci elektroodpadu lze dosáhnout jen na úkor kvality a ohrožení životního prostředí. „Mezi úsporné kroky patří **snížení počtu odběrných míst** či **omezením rozsahu a kvality recyklace** elektrozařízení: například soustředěním se na **vytěžení pouze snadno zpeněžitelných druhotných surovin**,“ varuje Radoslav Chmela. Nebezpečné či dokonce toxické materiály se ekologicky nezlikvidují a skončí na běžné skládce komunálního odpadu či jsou odstraněny jiným neekologickým způsobem.

V případě zářivek nesprávná manipulace či skladování může ohrozit životní prostředí: například z úsporných žárovek může při rozbití **uniknout toxická rtuť**. „Problematické je ukládání většího množství úsporných světelných zdrojů na skládkách komunálního odpadu, kde dochází k větším únikům rtuti do ovzduší nebo do půdy a vody,“ vysvětluje Matěj Man z organizace **Arnika**.

Provozovatelé kolektivních systémů sběru vysloužilých elektrozařízení proto doporučují **pouze spolupráci s prověřenými partnery**, kteří umí prokázat, jakým způsobem a s jakými náklady provádí sběr a recyklaci použitých elektrozařízení

Rtuť je silně toxická:

- Větší koncentrace rtuti mohou znečistit půdu i vodu, v níž se rtuť může **transformovat do obzvláště nebezpečné organické formy**.
- Ta se posouvá v potravním řetězci vzhůru, je **bioakumulativní a je nebezpečná především pro nervovou soustavu**.
- Limit pro znečištění vody rtutí je **0,05 mikrogramu Hg/l** pro vnitrozemské povrchové vody.
- Za určitých podmínek 1 mg rtuti může znečistit až **20 000 litrů vody**.

Více informací poskytne:

Jan Hlaváč, mediální zástupce společnosti EKOLAMP
tel.: 777 076 760, jan.hlavac@mediakom.cz

Ing. Radoslav Chmela, PR & Marketing Manager, společnosti EKOLAMP
tel.: 277 775 106, chmela@ekolamp.cz

O společnosti EKOLAMP s.r.o.

Společnost EKOLAMP je neziskovou organizací, která byla v roce 2005 založena tuzemskými pobočkami společností Philips, OSRAM, GE Industrial a NARVA B.E.L./ČR. EKOLAMP vytváří síť sběrných míst a zajišťuje sběr a svoz použitých osvětlovacích zařízení, jejich zpracování včetně následného materiálového využití a odstranění zbytkových odpadů.

Více informací na <http://www.ekolamp.cz>